

Viure d'escriure i altres fal·làcies

L'àngel de la història de Jordi Carrió

És una història coneguda: l'any 1921, Walter Benjamin va comprar un dibuix sobre paper que Paul Klee havia fet un any abans. El títol de la peça és *Angelus Novus*, i el filòsof la va dur amb ell, sempre que va poder, fins a la seva mort a Portbou. Era l'única pertinença valuosa que tenia. Benjamin s'hi va inspirar per escriure el seu passatge potser més famós, aquell que parla de l'àngel de la història, que vola cap enrere amb la mirada fixa, esparadida, en un munt de runes que s'amunteguen cap al cel. "Aquesta tempesta és allò que anomenam progrés". De Klee, Benjamin i l'àngel, per als interessats, n'ha escrit amb autoritat Gershom Scholem.

Quan Jordi Carrió, poeta barceloní, va veure la desafortunada actuació que Adif, empresa estatal d'infraestructures ferroviàries, va fer a l'estació de Portbou, hi va percebre una profanació que confirmava la idea de Benjamin que la història no és més que una successió infel·lic. Amb aquest punt de partida, Carrió bas-teix una poderosa lectura poètica de la història d'Europa, que és també una reflexió sobre el destí individual en un món de tenebres. Ens ho ofereix en el volum *L'estació de Portbou*. El diàleg entre els poemes i les belles fotografies en blanc i negre de Manel Esclusa fa d'aquest llibre de Curbet Edicions un objecte d'art.

La mirada horroritzada de l'*Angelus Novus* de Jordi Carrió no s'atura al nazisme ni al franquisme. L'Europa que avui deixa morir milers de persones a les seves fronteres continua essent "un continent de portes desencanaixades i panys rovellats", un continent "de multituds abocades a l'oblit sense permís per estendre els braços i oferir les mans". O, com diu un altre poema de contundència singular, "un continent que té gastades totes les mentides". Un filòsof d'arrels jueves que fugia de la França ocupada i que va topat amb la policia franquista ens interpel·la: "Walter Benjamin no respon./ Walter Benjamin és qui pregunta".

L'ofici d'ajuntar paraules sol aportar més beneficis diguem-ne espirituals que materials

Només de tant en tant l'atzar s'alia amb el millor dels somnis

Paul Auster ha fet setanta anys aquest 3 de febrer i fa dècades que viu de la literatura. A vegades l'atzar juga a favor dels somnis. Però, de jove, el de Brooklyn tenia clar que no podria viure d'escriure. "Tret que resultis ser un dels elegits dels déus (i pobre del qui confia en això!), el teu treball no et donarà mai prou per mantenir-te -va escriure Auster en el volum autobiogràfic *Viure al dia*-, i si pretens tenir un sostre sobre el cap i no morir-te de fam, t'has de resignar a fer altres feines per pagar les factures".

La majoria dels escriptors, constata Auster, estan condemnats a dur una doble vida: "Guanyen força diners exercint professions reconegudes i se les apanyen tan bé com poden per esgarrapar temps per escriure: a primera hora del matí, a altres hores de la nit, els caps de setmana, durant les vacances". Aquest model no era el seu model: "El meu problema era que no tenia cap interès per tenir una doble vida. I no és que no volgués treballar, però la idea de fitxar en una feina de nou a cinc em deixava fred, del tot mancat d'entusiasme. Tenia poc més de vint anys i em sentia massa jove per assentar-me, massa ple d'altres plans per malgastar el

temps guanyant més diners dels que volia o necessitava. Quant a les finances, només volia anar tirant".

Això és així: un anunci està més ben pagat que una novel·la

Ho diu l'escriptor i publicista David Cirici en una entrevista del company Jordi Nopca: "És immoral que un espot publicitari estigui més ben pagat que una novel·la". Autor de l'últim premi Sant Jordi amb *El setè àngel* (Proa), Cirici fa ara de professor de català en un institut. "Quan vaig publicar *I el món gira* tenia terror i desconfiança sobre les possibilitats de viure de la literatura. Els escriptors dediquem moltes hores a la nostra feina i fer un bon llibre requereix una preparació que no es valora gaire".

Que l'escriptor sigui la peça essencial de la cadena i que els drets d'autor siguin només un 10 per cent del preu de venda al públic és una broma de mal gust. Aquesta injustícia crònica i universal dificulta moltíssim la possibilitat de viure d'escriure. Fins fa poc, la literatura infantil i juvenil era mediàticament invisible però encara permetia obtenir certs ingressos. Avui aquí, pagar el lloguer escrivint llibres per a nens ha deixat de ser una opció.

M'ho va dir l'amic Eduard Márquez: "M'ha costat molt, però ja he

assumit que no puc viure d'escriure. Tot està desencaixat, fora d'eixos, vivim en un món en què l'exigència i aquestes coses han deixat de ser importants, i determinats creadors ens hem quedat amb els dos peus a l'aire".

Els bons escriptors escriuen perquè els hi va la vida, no tant perquè els hi vagi la supervivència. Ho explicava Natalia Ginzburg: "Així és el meu ofici. Mireu, de diners no me'n dóna molts; de fet, cal compaginar-lo amb una altra feina per poder viure. Però hi ha vegades en què sí que dóna alguns diners, i tenir diners gràcies a ell és una cosa molt dolça, és com rebre diners i regals de les mans de l'ésser estimat".

Quan l'escriptura és l'únic mitjà per guanyar-se el sou

Ara fa 103 anys, el 5 de febrer del 1914, va néixer William S. Burroughs. El nord-americà ho veia així: "Si un escriptor no té cap altra font d'ingressos, i aquest és el meu cas -els milions de Burroughs són un invent de Kerouac-, ha de considerar l'escriptura com un mitjà per guanyar-se la vida, siguin quins siguin els seus altres motius per escriure. Llavors, per què escriu? Perquè puc. Perquè escriure és el meu ofici. I he de donar a aquesta feina el millor de què sóc capaç".